

Banka e Shqipërisë

LLOGARITË FINANCIARE TË SHQIPËRISË 2021

Departamenti i Statistikave Financiare, Banka e Shqipërisë.

TETOR 2022

PËRMBAJTJA

1.	<i>Hyrje</i>	4
2.	<i>Mjetet dhe detyrimet financiare të sektorëve institucionalë</i>	6
3.	<i>Ndërlidhja financiare e sektorëve institucionalë</i>	8
4.	<i>Zhvillimet sipas sektorëve institucionalë</i>	10
	<i>Ekonomitë familjare</i>	10
	<i>Korporatat jo-financiare</i>	12
	<i>Qeveria e përgjithshme</i>	14
	<i>Korporatat financiare</i>	16
	<i>Korporata depozituese përveç bankës qendrore</i>	19
	<i>Fondet e investimeve</i>	20
	<i>Kompanitë e sigurimit dhe fondet e pensionit</i>	20

1. HYRJE

Llogaritë Financiare Kombëtare (në vijim "llogaritë financiare") janë një nga komponentët e llogarive kombëtare dhe mund të përshkruhen si një grup i strukturuar dhe koherent informacioni statistikor, i cili regjistron transaksionet financiare - flukse dhe stoge - midis sektorëve të ndryshëm institucionalë të ekonomisë si dhe ndërmjet këtyre sektorëve dhe pjesës tjetër të botës, të ndara sipas llojeve të ndryshme të instrumenteve financiare.

Llogaritë financiare ofrojnë informacion të plotë mbi operacionet dhe strukturën e ndërmjetësimit financiar në vend, si dhe tregojnë kanalet kryesore të përdorura për të përftuar dhe investuar zotërimet financiare. Kjo statistikë është një burim i rëndësishëm informacioni për analiza të politikës monetare dhe stabilitetit financiar.

Hartimi i llogarive financiare në Bankën e Shqipërisë bazohet në udhëzimet e përcaktuara në metodologjinë e sistemit evropian të llogarive kombëtare dhe rajonale (ESA 2010). Manuali ESA 2010 (Sistemi Evropian i llogarive) është një standard ndërkombëtar që shërben për hartimin e statistikave të llogarive financiare, për të gjitha vendet në Evropë¹.

Llogaritë financiare hartohen të detajuara për të gjithë sektorët e ekonomisë: sektorin e korporatave jofinanciare (S.11), sektorin e korporatave financiare (S.12), sektorin e qeverisë së përgjithshme (S.13), sektorin e ekonomive familjare dhe institucioneve jofitimprurëse që u shërbejnë individëve (NPISSH) (S.14+S.15) dhe sektorin e jorezidentëve (S.2). Ajo paraqitet e plotë për vitet 2013-2021.

Banka e Shqipërisë publikon statistikën e llogarive financiare vjetore të Shqipërisë në faqen zyrtare të internetit, në seksionin Statistikat/Llogaritë Financiare/Aneks Statistikor. Shënimet metodologjike për hartimin e llogarive financiare gjenden gjithashtu të publikuara në faqen zyrtare të internetit të Bankës së Shqipërisë. Të dhënat e detajuara për secilin sektor dhe nënsektor të ekonomisë janë publikuar në format excel në Aneksin Statistikor².

Materiali në vijim, në seksionin e dytë prezanton situatën e llogarive financiare në vitin 2021, si dhe ecurinë e tyre ndër vite. Seksioni i tretë ndalet në lidhjen ndërmjet sektorëve institucionalë dhe seksioni i katërt paraqet situatën e mjeteve financiare dhe të detyrimeve për çdo sektor të ekonomisë së vendit, pjesë e bllokut të llogarive financiare.

¹ Më gjerësisht metodologjia shpjegohet në botimin e Bankës së Shqipërisë "Statistikat e llogarive financiare për vitin 2017" dhjetor 2018, në Seksionin 1 "Kuari metodologjik".

² https://www.bankofalbania.org/rc/doc/PER_PUBLIKIM_Llogaria_financiare_aneks_statistikor_2021_22420.xlsx

KOMENTE TË PËRGJITHSHME PËR LLOGARITË FINANCIARE TË SHQIPËRISË

Sistemi i llogarive kombëtare i klasifikon njësitë³ institucionale në bazë të aktivitetit kryesor ekonomik dhe sipas rolit që luajnë në ekonominë e vendit. Sektorë institucionalë janë: korporatat jofinanciare, korporatat financiare, qeveria e përgjithshme, ekonomitë familjare dhe institucionet jo me qëllim fitimi në shërbim të familjeve.

Korporatat jofinanciare dhe korporatat financiare përfshijnë njëkohësisht korporatat private dhe ato publike (me aksione të zotëruara nga qeveria).

Qeveria e përgjithshme përfshin ato njësi institucionale, të cilat janë prodhues jotregu ose të cilat kanë funksion kryesor rishpërndarjen e të ardhurave dhe pasurisë kombëtare dhe ku më shumë se 50% e aktivitetit të tyre financohet nga buxheti i qeverisë. Sektori i qeverisë së përgjithshme përbëhet nga tre nënsektorë: qeveria qendrore, qeveria lokale dhe fondet e sigurimeve shoqërore.

Sektori i ekonomive familjare përbëhet nga individë dhe grupe individësh, të cilët janë kryesisht konsumatorë. Në sektorin e institucioneve jo me qëllim fitimi në shërbim të familjeve (NPISH) përfshihen njësi ligjore të pavarura, të cilat u shërbejnë ekonomive familjare dhe nuk prodhojnë për tregun. Institucione të tilla i sigurojnë ekonomive familjare mallra dhe shërbime falas, ose me çmime që nuk janë ekonomikisht domethënëse.

Mjetet financiare dhe detyrimet klasifikohen në instrumentet financiare: monedha dhe depozita, letra me vlerë të borxhit, hua, kapital dhe aksione në fonde investimi, sigurime dhe skema pensioni, derivativë financiarë dhe llogari të tjera të arkëtueshme/të pagueshme. Dy instrumente të tjera, ari monetar dhe mbajtjet e SDR, shfaqen vetëm në sektorin e korporatave financiare në nënsektorin e bankës qendrore.

³ Një njësi institucionale karakterizohet nga autonomia e vendimarrjes në çështjet ekonomike, ku ose ruan një strukturë të plotë të llogarive ose është në gjendje të përpilojë një të tillë. Duhet të theksohet se koncepti themelor i ndarjes së ekonomisë në sektorë institucionalë sipas ESA 2010 ndryshon nga ai i klasifikimit të njësive ekonomike prodhuese sipas NACE (Klasifikimi i Veprimtarive Ekonomike).

2. MJETET DHE DETYRIMET FINANCIARE TË SEKTORËVE INSTITUCIONALË

Grafiku 1 dhe tabela 1 prezantojnë llogaritë financiare të Shqipërisë në vitin 2021, të paraqitura në mjete financiare dhe detyrime të sektorëve institucionalë, të detajuara në instrumente financiare.

Mjetet dhe detyrimet financiare të sektorit të korporatave financiare paraqiten në volume të konsiderueshme krahasimisht me ato të sektorëve të tjerë. Kjo për shkak se institucionet e përfshira në këtë sektor veprojnë si ndërmjetës financiarë. Pozicionet me jashtë përbëjnë një pjesë të konsiderueshme të aktiveve dhe detyrimeve financiare të korporatave financiare.

Për sektorin e korporatave financiare, niveli i mjeteve financiare dhe detyrimeve është pothuajse i balancuar. Ndryshe paraqitet situata e ekonomive familjare dhe korporatave jofinanciare. Për ekonomitë familjare, mjetet financiare në thelb tejkalojnë detyrimet, kryesisht për shkak të nivelit të lartë të investimeve në formën e depozitave, si dhe investimeve në formën e pjesëmarrjeve në kapitalin e korporatave jofinanciare.

Për korporatat jofinanciare, detyrimet tejkalojnë pasuritë financiare në mënyrë të konsiderueshme. Kjo për faktin se: së pari, krahas kredive dhe letrave me vlerë të borxhit, detyrimet përfshijnë gjithashtu vlerën e tregut të aksioneve të emetuara nga korporatat; dhe së dyti, mjetet jofinanciare të cilat përbëjnë pjesën kryesore të zotërimeve të këtyre lloj bizneseve nuk regjistrohen në llogaritë financiare. Më tej, paraqitja e të dhënave në llogaritë financiare bëhet në baza të pakonsoliduara, d.m.th. mjetet financiare dhe detyrimet brenda një sektori nuk netohen përkundrejt njëri-tjetrit, dhe kjo është veçanërisht e rëndësishme në rastin e korporatave jofinanciare.

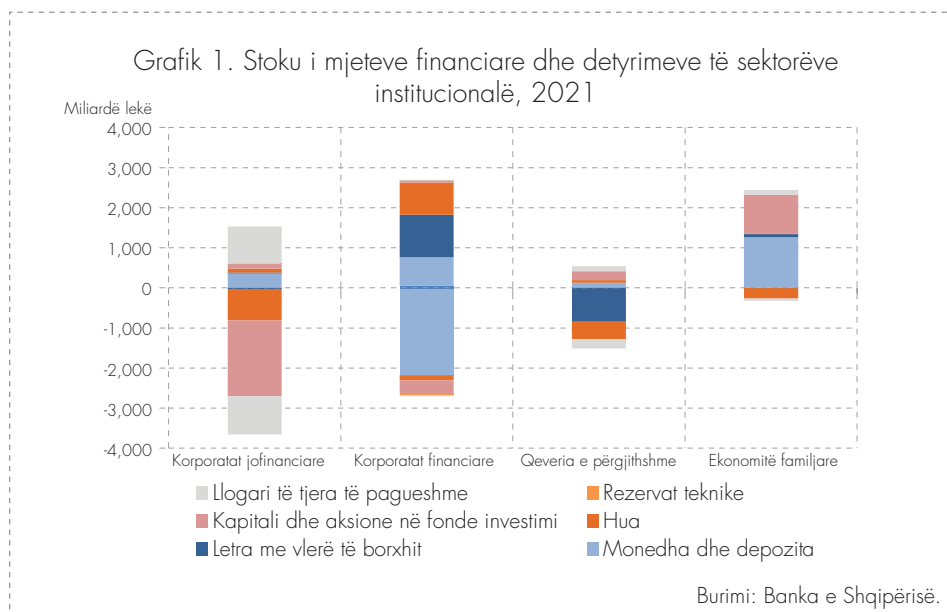
Krahasimisht me volumin monetar të sektorëve të tjerë, mjetet financiare dhe detyrimet e sektorit të qeverisë së përgjithshme janë të ulëta (përkatësisht 7.5% dhe 18% të totalit të ekonomisë së brendshme).

Totali i mjeteve financiare të sektorëve të brendshëm të ekonomisë (sektorëve rezidentë), në vitin 2021, vlerësohet në 7,254 miliardë lekë, në rritje vjetore me 12.2%. Totali i detyrimeve u zgjerua me 11.5% në terma vjetorë, në nivelin 8,191 miliardë lekë. Në dimensionin e ekspozimit neto⁴, ekonomia shqiptare, në fund të vitit 2021, pozicionohet në huamarrës neto me rreth -936⁵ miliardë lekë. Ky nivel është rreth 6% më i lartë krahasuar me pozicionin prej -885 miliardë lekë në vitin 2020.

Seksioni 4 në vijim ofron një tablo më të detajuar mbi zhvillimet në mjete dhe detyrime financiare të sektorëve të ndryshëm të ekonomisë.

⁴ Diferenca mes mjeteve dhe detyrimeve financiare.

⁵ Në përputhje me metodologjinë, ka një diferencë midis pozicionit financiar neto të ekonomisë së vendit dhe pozicionit financiar neto të sektorit jorezident, meqenëse ari monetar nuk ka kundërparti dhe regjistrohet vetëm si mjet i bankës qendrore.

*Tabelë 1. Stoku i mjeteve financiare dhe detyrimeve të sektorëve institucionalë, 2021
Në miliardë lekë*

	Korporatat jofinanciare	Korporatat financiare	Qeveria e përgjithshme	Ekonomitë familjare
Mjete financiare				
Ari monetar dhe SDR	0	54	0	0
Monedha dhe depozita	358	713	133	1,263
Letra me vlerë të borxhit	23	1,056	0	81
Hua	101	799	61	2
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	116	50	223	979
Sigurime dhe skemat e pensioneve	19	6	0	7
Derivativë financiarë	0	0	0	0
Llogari të tjera të arkëtueshme	935	27	126	119
Totali	1,553	2,706	544	2,452
Detyrime				
Ari monetar dhe SDR	0	27	0	0
Monedha dhe depozita	0	2,165	0	0
Letra me vlerë të borxhit	28	8	846	0
Hua	782	110	434	269
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	1,896	332	0	0
Sigurime dhe skema pensioni	0	28	0	0
Derivativë financiarë	0	0	0	0
Llogari të tjera të pagueshme	949	35	229	53
Totali	3,656	2,705	1,509	321

1 Zero absolute, zero e rumbullakosur ose vlerë e papërfillshme

- Jo e aplikueshme

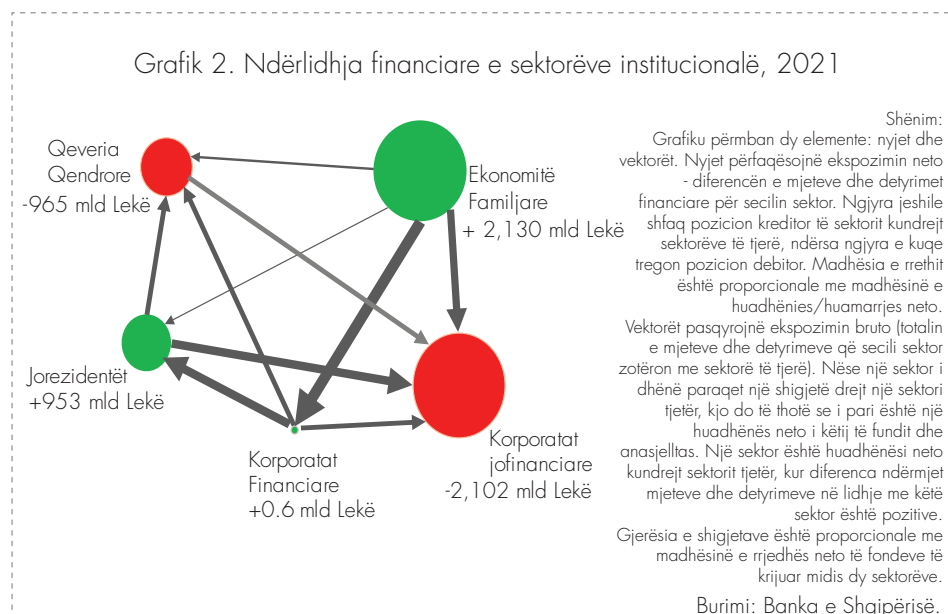
.. Mungon informacioni

Burimi: Banka e Shqipërisë.

3. NDËRLIDHJA FINANCIARE E SEKTORËVE INSTITUCIONALE

Tradicionalisht, llogaritë financiare bazohen në një përfaqësim dydimensional, i përqendruar në sektorin institucional dhe në instrumentin financiar, d.m.th. i secilit sektor institucional nga perspektiva e mjeteve dhe detyrimeve të tij financiare në instrumente të ndryshme financiare, pa identifikimin e palëve për të cilat këto mjete financiare/ detyrime mbahen/ kontrahohen. Për shembull, në paraqitjen dydimensionale të llogarive financiare, paraqiten vetëm pasuritë totale të ekonomisë familjare dhe NPISH në formën e investimeve në letra me vlerë, pa identifikuar se cilët janë sektorët që emetojnë ato letra me vlerë. Në këtë mënyrë, ky informacion nuk lejon një specifikim të hollësishëm të marrëdhënieve që krijohen midis sektorëve të ndryshëm nga këndvështrimi kreditor/ debitor.

Ky seksion synon të analizojë modelet e financimit të vendosura midis sektorëve të ndryshëm të ekonomisë, si dhe mes tyre dhe "pjesës tjetër të botës" (sektorit jorezident). Për këtë qëllim, informacioni mbi gjendjen financiare kombinohet me konceptin e rrjedhës së fondeve "nga kush-tek kush"⁶, në mënyrë të tillë që të mundësojë matjen e marrëdhënieve financiare ndërsektoriale në ekonominë shqiptare dhe shkallën e ndërveprimit të saj me botën (sektori jorezident). Grafiku 2 paraqet ndërlidhjen financiare të sektorëve institucionalë. Ndërtimi dhe interpretimi i tij paraqitet në shënimin në vijim.

⁶ Për më shumë informacion, konsultohuni me shpjegimin në botimin e Bankës së Shqipërisë "Statistikat e llogarive financiare për vitin 2017" dhjetor 2018, në seksionin metodologjik 1.5 Matrica "nga kush - tek kush" dhe rrjedha e fondeve.

Në dimensionin e ekspozimit neto, ekonomitë familjare dhe sektori jorezident pozicionohen në kreditorë ose huadhënës neto, ndërkohë që korporatat jofinanciare dhe qeveria e përgjithshme vijojnë në pozicion debitor ose huamarrës neto⁷. Për shkak të natyrës së biznesit, korporatat financiare shfaqin një pozicion neto shumë të ulët, afër zeros.

Sektori financiar, sektori korporata jofinanciare dhe ai jorezident evidentohen si sektorët kryesorë për sa i përket ekspozimit bruto⁸ (vektorët më të theksuar).

Gjithashtu, shkalla e integritit me jashtë (segmenti lidhës me sektorin jorezident) paraqitet e lartë për korporatat financiare, me një total të ekspozimit bruto prej 1,415 miliardë lekësh, rrjedhojë e investimeve në letra me vlerë, marrëdhënieve ndërbankare, depozitave të emigrantëve, si dhe pjesëmarrjes së huaj të kapitalit në sektorin bankar. I ilustruar me të dhënat në paraqitjen e llogarive financiare sipas matricës "nga kush – tek kush", ekspozimi bruto i sektorit të korporatave financiare me jashtë (jorezidentët) përlllogaritet si shumator i mjeteve (1,033) dhe detyrimeve (382) të korporatave financiare me jorezidentët (Tabela 2).

Tabelë 2. Paraqitja e llogarive financiare në matricën "nga kush - tek kush" - viti 2021, në miliardë lekë
Në miliardë lekë

		Sektori Kreditor				
		Korporatat jofinanciare	Korporatat financiare	Qeveria e përgjithshme	Ekonomitë familjare	Jorezidentët
Sektori debitor	Korporatat jofinanciare	753	445	374	917	1,168
	Korporatat financiare	410	339	171	1,403	382
	Qeveria e përgjithshme	226	615	n/a	79	589
	Ekonomitë familjare	47	274	-	n/a	-
	Jorezidentët	117	1,033	-	52	n/a

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Për korporatat jofinanciare, totali i ekspozimit bruto me jashtë vlerësohet 1,285 miliardë lekë, dhe vjen kryesisht si pasojë e pjesëmarrjes në kapital në formën e investimeve të huaja direkte.

Qeveria e përgjithshme ka një vlerë të ekspozimit bruto me jashtë prej 589 miliardë lekësh, rrjedhojë e nivelit të lartë të financimit të huaj në borxhin e qeverisë.

Financimi brenda sektorit – si në vlerë absolute, ashtu edhe në përqindje ndaj ekspozimit total bruto – vërehet më i lartë në sektorin e korporatave jofinanciare (në nivelin 753 miliardë lekë).

⁷ Më gjerësisht, analiza e zhvillimeve të llogarive financiare për çdo sektor në seksionin 4.

⁸ Totali i mjeteve dhe detyrimeve financiare me sektorë të tjerë.

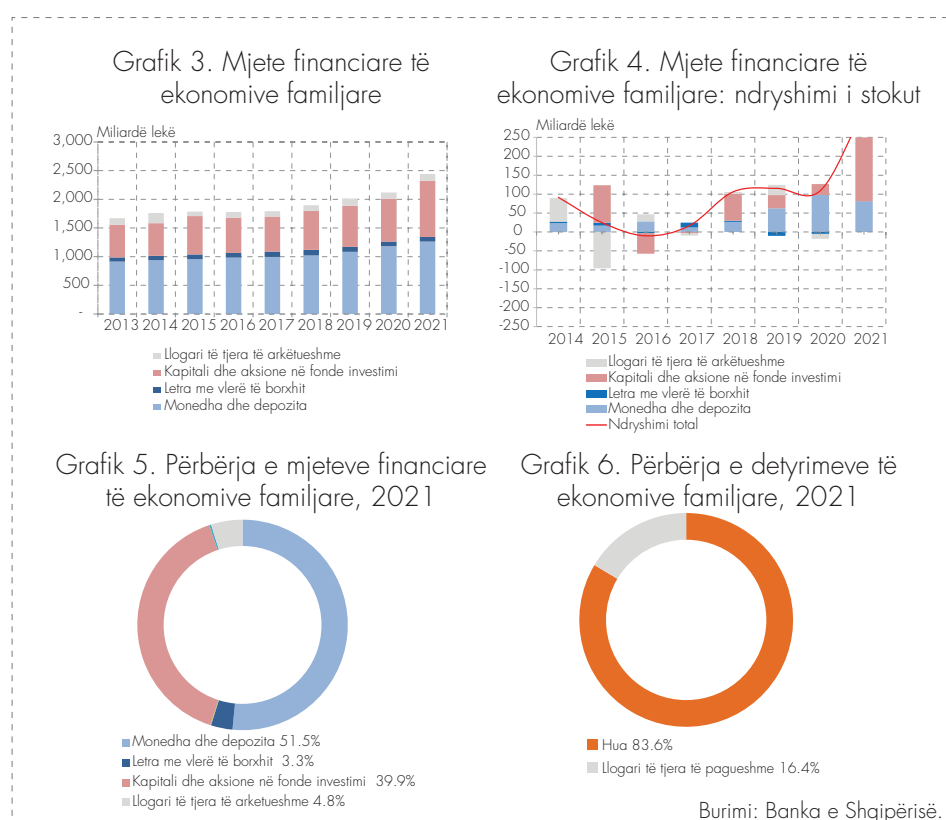
4. ZHVILLIMET SIPAS SEKTORËVE INSTITUCIONALE⁹

EKONOMITË FAMILJARE⁹

Ekonomitë familjare zotërojnë rreth 33.8 % të totalit të mjeteve financiare të brendshme. Në harkun kohor të një viti, mjetet e këtij sektori u zgjeruan me rreth 210 miliardë lekë dhe në fund të 2021 shënojnë 2,452 miliardë lekë.

Mjetet financiare të ekonomive familjare tejkalojnë ndjeshëm detyrimet e këtij sektori. Instrumenti kryesor i përdorur nga ekonomitë familjare vijon të jetë “monedha dhe depozitat”, i cili përfaqëson 52% të mjeteve financiare të këtij sektori, në fund të 2021. Ndërkohë “kapitali dhe aksione në fonde investimi” përbën 40% të totalit të mjeteve financiare.

Zgjerimi vjetor në mjete financiare të këtij sektori i atribuohet në masën më të madhe rritjes së investimeve në “kapital dhe aksione në fonde investimi” prej 118 miliardë lekësh, ndjekur nga zgjerimi i “monedha dhe depozitat” prej 80.5 miliardë lekësh.

⁹ Përfshirë institucionet jofitimprurëse që u shërbejnë familjeve (NPISH), të tilla si organizatat e ndihmës sociale, kishat, sindikatat, partitë politike dhe klubet argëtuese, të cilat u ofrojnë familjeve shërbime jotregu. Mjetet dhe detyrimet financiare të NPISH vlerësohen në më pak se 1% të totalit të aktiveve financiare dhe detyrimeve të ekonomisë familjare. Kur interpretohen të dhënat për mjetet financiare të këtij sektori duhet të konsiderojmë se të dhënat ekonomike janë në nivel të agreguar. Llogaritë financiare nuk disponojnë informacion në lidhje me mjetet financiare individuale të familjeve apo shpërndarjen e pasurisë brenda sektorit.

Tabelë 3. Stoku i mjeteve financiare dhe detyrimeve të ekonomive familjare
Në miliardë lekë

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mjete financiare									
Ari monetar dhe SDR	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	915	938	955	984	996	1,022	1,085	1,183	1,263
Letra me vlerë të borxhit	72	76	83	80	92	96	86	81	81
Hua	4	5	2	2	3	3	3	3	2
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	569	569	668	614	568	681	716	745	979
Sigurime dhe skemat e pensioneve	1	2	2	3	3	4	5	6	7
Derivativë financiarë
Llogari të tjera të arkëtueshme	114	176	80	99	101	98	125	112	119
Totali	1,675	1,767	1,792	1,781	1,764	1,904	2,019	2,129	2,452
Detyrime									
Ari monetar dhe SDR	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Letra me vlerë të borxhit	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hua	165	167	176	183	195	207	224	239	269
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sigurime dhe skemat e pensioneve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Derivativë financiarë
Llogari të tjera të pagueshme	27	23	24	11	11	12	12	12	53
Totali	192	190	200	194	206	218	236	250	321

Zero absolute, zero e rrumbullakosur ose vlerë e papërfillshme

- Jo e aplikueshme

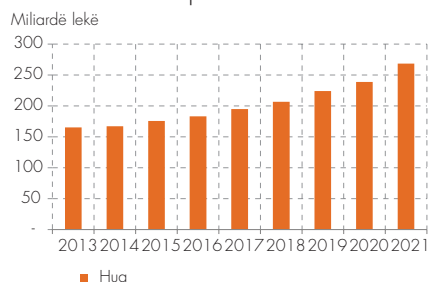
.. Mungon informacioni

Burimi: Banka e Shqipërisë.

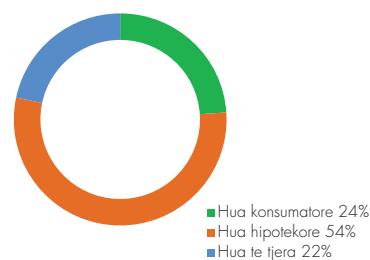
Detyrimet e ekonomive familjare përbëhen kryesisht nga kreditë hipotekare, të cilat zënë peshën më të madhe të totalit (rreth 54%), ndjekur nga kreditë konsumatore dhe huatë e tjera.

Detyrimi në "hua" i ekonomive familjare, në fund të vitit 2021, u zgjerua me 29.7 miliardë lekë dhe shënon vlerën e 268.5 miliardë lekëve. Transaksioni (fluksi) në "hua", pastruar për efekt të kursit të këmbimit dhe ndryshime të tjera, gjatë vitit 2021 shënon një zgjerim prej +32.2 miliardë lekësh. Detyrimi në "hua" ndaj sektorit të korporatave depozituese, përveç bankës qendrore (bankave të nivelit të dytë), u rrit me 24.7 miliardë lekë në nivelin e 232 miliardë lekë, ndërsa "huatë" me institucionet e tjera financiare u zgjeruan me 5 miliardë lekë, në nivelin e 36 miliardë lekë.

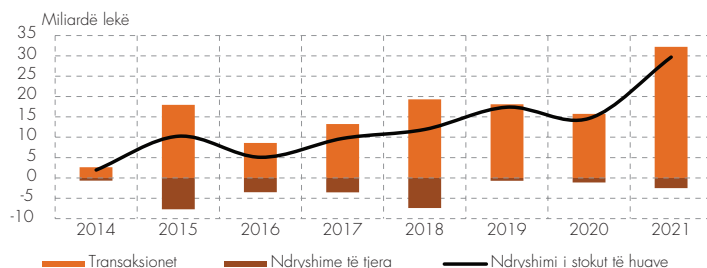
Grafik 7. Detyrime të ekonomive familjare: hua

Grafik 8. Detyrimet, hua: ndarja sipas qëllimit të huasë, 2021

Grafik 9. Detyrimet e ekonomive familjare: ndryshimi i stokut të huasë

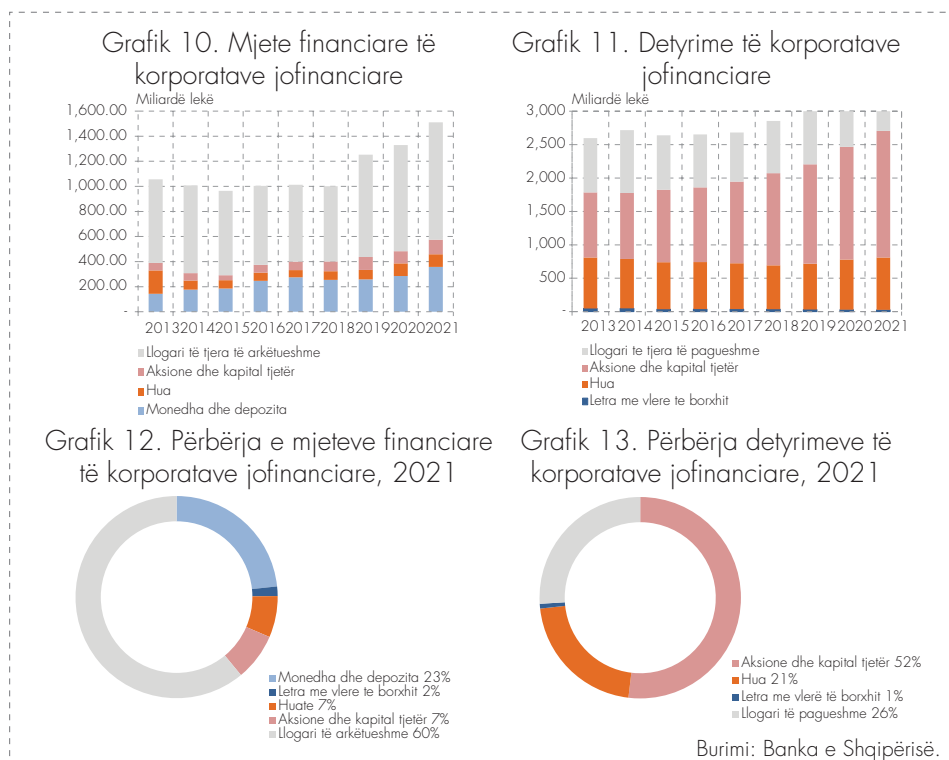
Burimi: Banka e Shqipërisë.

KORPORATAT JOFINANCIARE

Detyrimet e korporatave jofinanciare (ose ndryshe bizneset) janë dukshëm në nivel shumë më të lartë se mjetet e tyre. Kjo, për arsye se mjetet jofinanciare nuk raportohen në llogaritë financiare. Për më tepër, krahas huave dhe letrave me vlerë të borxhit, detyrimet përfshijnë edhe aksionet e emetuara nga korporatat.

Në fund të vitit 2021, biznesi ose korporatat jofinanciare zotërojnë rreth 1,553 miliardë lekë mjete financiare, shifër e cila përbën rreth 21% të totalit të mjeteve të brendshme financiare. Mjetet financiare të korporatave jofinanciare janë në masën 23% në "monedha dhe depozita", ndjekur nga "aksione dhe kapital tjetër" 7% dhe "hua" 7%. Zotërimet në "sigurime dhe skema pensioni" dhe "letrave me vlerë të borxhit" së bashku përbëjnë vetëm 2.7% të aktiveve financiare. Instrumenti "llogari të tjera të arkëtueshme" është vlerësuar në rreth 60% të totalit të aktiveve financiare të korporatave jofinanciare. Ky zë, krahas kredive tregtare, regjistron edhe pretendime të tjera përkundrejt sektorëve të lidhur.

Investimet e sektorit në "monedha dhe depozita" u rritën me 73 miliardë lekë në nivelin 358 miliardë lekë në fund të vitit 2021. Mjetet financiare në formën e "huasë" u rritën me 0.2 miliardë lekë, në nivelin 101 miliardë lekë: huadhënia brenda sektorit u zgjerua lehtësisht me 2.1 miliardë lekë, ndërkohë që huadhënia ndaj sektorit jorezident u ul me 1.97 miliardë lekë. Investimet në "aksione dhe kapital tjetër" u rritën me 19.3 miliardë lekë në nivelin 116 miliardë lekë. Investimet në "letra me vlerë të borxhit" u ulën në drejtim të ngushtimit të investimit në tituj të qeverisë shqiptare.

Tabelë 4. Stoku i mjeteve financiare dhe detyrimeve të korporatave jofinanciare
Në miliardë lekë

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mjete financiare									
Ari monetar dhe SDR	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	143	177	186	247	275	254	258	285	358
Letra me vlerë të borxhit	-	57	62	61	47	26	28	28	23
Hua	187	73	66	65	57	69	75	101	101
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	59	58	40	63	68	78	104	97	116
Sigurime dhe skemat e pensioneve	7	9	10	14	14	14	20	18	19
Derivatë financiare	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Llogari të tjera të arkëtueshme	666	699	672	629	612	600	816	847	935
Totali	1,063	1,073	1,036	1,078	1,073	1,042	1,301	1,377	1,553
Detyrime									
Ari monetar dhe SDR	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Letra me vlerë të borxhit	47	48	37	39	39	35	33	29	28
Hua	764	741	704	704	687	659	686	751	782
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	975	987	1,083	1,118	1,221	1,380	1,487	1,687	1,896
Sigurime dhe skemat e pensioneve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Derivatë financiare
Llogari të tjera të pagueshme	812	942	815	794	735	780	926	865	949
Totali	2,598	2,718	2,639	2,653	2,681	2,854	3,131	3,333	3,656

1 Zero absolute, zero e rumbullakosur ose vlera e papërfillshme

- Jo e aplikueshme

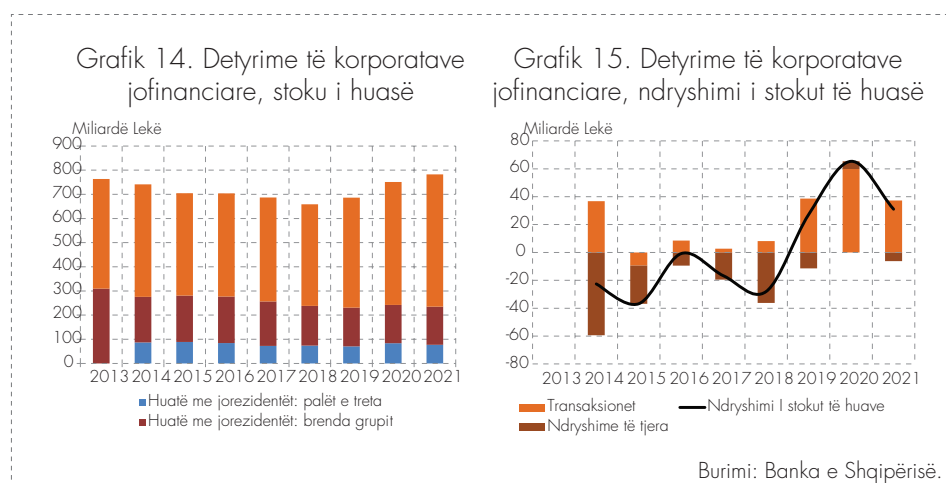
.. Mungon informacioni

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Në fund të vitit 2021, struktura e detyrimeve të korporatave jofinanciare paraqitet si në vijim: "aksione dhe kapital tjetër" (52%), "llogari të tjera të pagueshme" (26%), "huatë" (21%) dhe "letra me vlerë të borxhit" (1%).

Detyrimet në “aksione dhe kapital tjetër” janë kryesisht me investitorët e huaj dhe ekonominë familjare, përkatësisht në masën 42.6% dhe 42.8%. Në vitin 2021, ky zë u rrit me 209 miliardë lekë në nivelin 1,896 miliardë lekë. Kjo rritje në masën me të madhe u diktua nga zgjerimi i pjesëmarrjes në kapital të sektorit të ekonomive familjare (me 101 miliardë lekë).

Detyrimet në “hua” të korporatave jofinanciare u rritën dhe në fund të vitit 2021, shënojnë 782 miliardë lekë. Ky zhvillim i atribuohet së bashku: zgjerimit të detyrimit ndaj sektorit të korporatave të tjera depozituese (detyrimit të kredisë në sektorin bankar) me rreth 32 miliardë lekë; rritjes së detyrimit ndaj sektorit të qeverisë së përgjithshme me rreth 2.6 miliardë lekë; si dhe në masë më të vogël, rritjes së detyrimit në formën e huasë brenda sektorit (hua ndërkompani), me rreth 2 miliardë lekë.

QEVERIA E PËRGJITHSHME

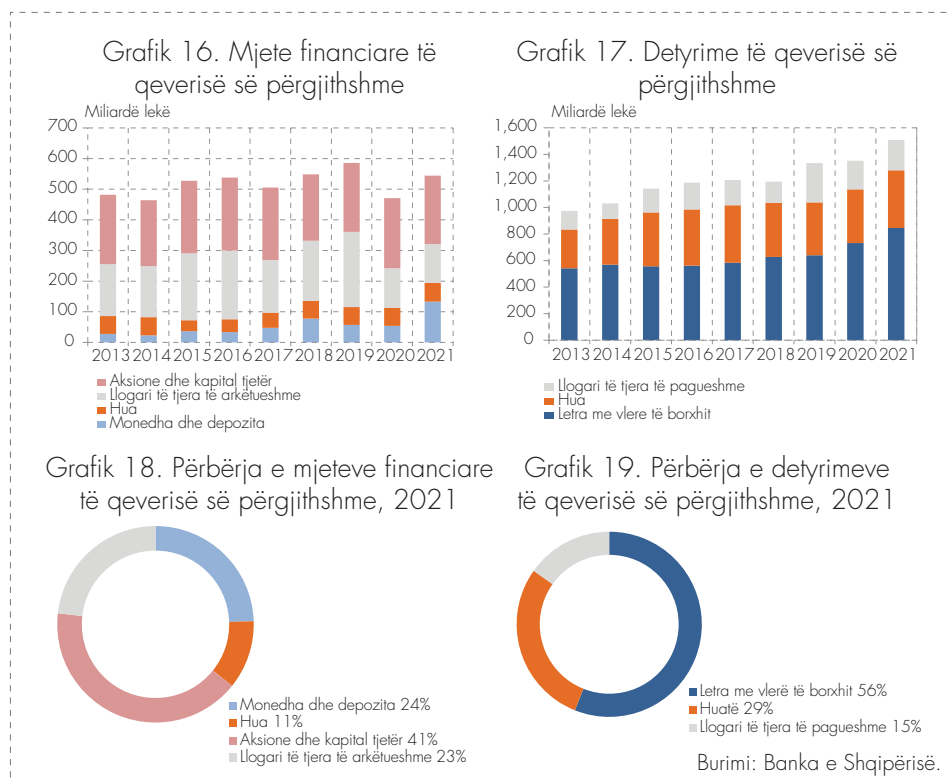
Të dhënat e sektorit të qeverisë së përgjithshme bazohen në informacionin e raportuar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, si dhe nga të dhënat kundërpartit. Ky sektor paraqet të dhënat e konsoliduara për nënsektorin e qeverisë qendrore, nënsektorin e qeverisë lokale, dhe fondet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore¹⁰.

Mjetet financiare në zotërim të qeverisë së përgjithshme vlerësohen në 544 miliardë lekë ose 7.5% të totalit të sektorëve të brendshëm të ekonomisë. Në terma vjetorë, ato u zgjeruan me 16%.

Zotërimet financiare të qeverisë janë kryesisht në formën e pjesëmarrjes në “aksione dhe kapital tjetër”. Në fund të vitit 2021, këto zotërime shënojnë 223 miliardë lekë, ku rreth 191.4 miliardë lekë janë aksione/pjesëmarrje në kapital në korporata publike jofinanciare dhe rreth 30.3 miliardë lekë është kapitali i bankës qendrore (llogaritë kapitale). Kapitali i bankës qendrore në statistikat makroekonomike vlerësohet si pasuri publike dhe regjistrohet në

¹⁰ Të dhënat e llogarive financiare të sektorit të qeverisë së përgjithshme përfshijnë kryesisht të dhënat e njësive buxhetore, kjo për të ruajtur harmonizimin me statistikat e tjera si llogaritë kombëtare, statistikat financiare të qeverisë (GFS), etj.. Nga njësitë ekstrabuxhetore është përfshirë në të dhënat e qeverisë vetëm Agjencia e Sigurimit të Depozitave (ASD).

sektorin e qeverisë së përgjithshme. Mjetet financiare në formën e “monedhave dhe depozitave”, gjatë vitit 2021, u rritën në nivelin e 133 miliardë lekë. Rritja u ndikua nga rritja e depozitave të transferueshme në bankën qendrore.

Tabelë 5. Stoku i mjeteve financiare dhe detyrimeve të qeverisë së përgjithshme
Në miliardë lekë

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mjete financiare									
Ari monetar dhe SDR	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	28	23	37	34	48	78	57	54	133
Letra me vlerë të borxhit	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hua	58	59	36	42	49	58	59	59	61
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	226	215	237	238	223	217	225	229	223
Sigurime dhe skemat e pensioneve
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të arkëtueshme	169	166	218	224	172	196	245	129	126
Totali	482	464	528	538	492	548	585	471	544
Detyrime									
Ari monetar dhe SDR	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Letra me vlerë të borxhit	542	569	557	562	587	628	640	732	846
Hua	292	343	406	422	434	407	399	404	434
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sigurime dhe skemat e pensioneve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të pagueshme	140	118	179	203	190	160	297	216	229
Totali	974	1,031	1,142	1,187	1,210	1,195	1,335	1,353	1,509

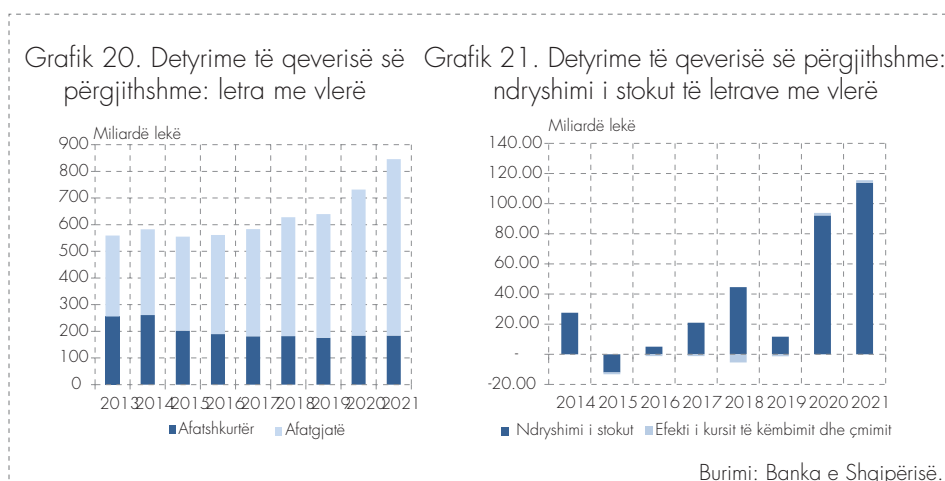
1 Zero absolute, zero e rumbullakosur ose vlera e papërfillshme

- Jo e aplikueshme

.. Mungon informacioni

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Në fund të vitit 2021, detyrimet e qeverisë së përgjithshme vlerësohen në nivelin 1,509 miliardë lekë. Më shumë se gjysma e detyrimeve (56%) përbëhet nga "letrat me vlerë të borxhit". Stoku i "letrave me vlerë të qeverisë" përlllogaritet në rreth 846 miliardë lekë¹¹, nga 732 miliardë në fund të vitit 2020. Financuesi kryesor i borxhit të qeverisë së përgjithshme (hua dhe letra me vlerë) është sektori i korporatave financiare , i cili mban rreth 47% të totalit, pasuar nga sektori jorezidentëve në rreth 46%. Nënsektori i korporatave të tjera depozituese (bankat) ka financuar rreth 37% të totalit të borxhit të qeverisë. Detyrimet në llogari të tjera të pagueshme të qeverisë së përgjithshme për vitin 2021 u vlerësuan në rreth 229 miliardë lekë ¹².

KORPORATAT FINANCIARE

Mjetet financiare të korporatave financiare, në fund të vitit 2021, shënojnë 2,706 miliardë lekë dhe përfaqësojnë në masën 37.3% totalin e mjeteve të brendshme financiare të Shqipërisë.

Sektori i korporatave financiare¹³ përbëhet nga nënsektorët: banka qendrore (26.3%), korporatat depozituese përveç bankës qendrore (66,2%), fondet e investimit (2.9%), shoqëritë e sigurimit dhe fondet e pensionit (1.4%), dhe institucionet e tjera financiare (3.3%).

Në masën më të madhe, zotërimet financiare të sektorit të korporatave financiare janë në formën e investimeve në "letra me vlerë të borxhit", me rreth 39% të totalit të mjeteve financiare në fund të vitit 2021. Zotërimet në "hua" dhe "monedha e depozita", gjithashtu zënë një pjesë të konsiderueshme të totalit të mjeteve financiare të këtij sektori, përkatësisht me 30% dhe 26%.

¹¹ Në mungesë të informacionit mbi vlerën e tregut, vlera e stokut të letrave me vlerë të qeverisë së përgjithshme për letrat me vlerë të tregtuara në tregun e brendshëm është vlerësuar në vlerë nominale (çmimi i emetimit plus interesat e përlllogaritura) si një përafrim më i saktë i vlerësimit për vlerën e tregut të këtij instrumenti.

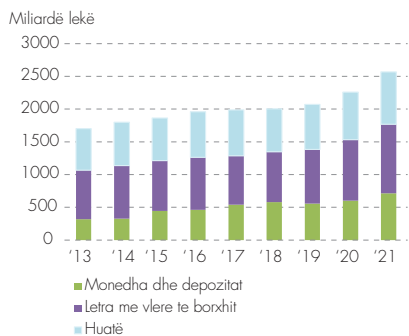
¹² Për më shumë mbi vlerësimet e të dhënave të qeverisë së përgjithshme në këtë instrument financiar shiko dokumentin metadata.

¹³ Lista e detajuar gjendet në lidhjen https://www.bankofalbania.org/rc/doc/E_RE_ME_NIPTE_Lista_e_njesive_institucionale_te_klasifikuara_ne_sektorin_financiar_shqiptar_update_31_12_2021_002_20436.xlsx

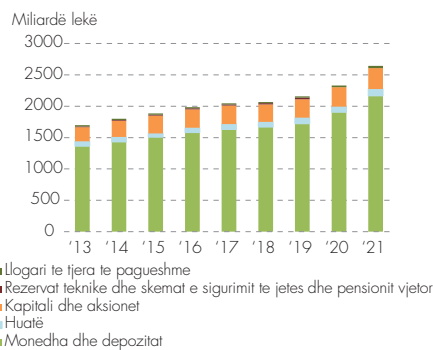
Në krahun e detyrimeve, instrumenti kryesor është “monedha e depozita”, në rreth 80% të totalit. Detyrimet në “kapital e aksione në fonde investimi” zënë 12% të totalit të detyrimeve të korporatave financiare.

Nënsektori i korporatave depozituese përveç bankës qendrore (sektori bankar) është dominues në performancën e të gjithë sektorit financiar. Ai zë mesatarisht 66% të totalit të mjeteve të sektorit dhe 25% të totalit të ekonomisë vendase. “Hua” dhe “letrat me vlerë të borxhit” janë instrumentet që dominojnë mjetet financiare të sektorit bankar, dhe në masë më të vogël, “monedha dhe depozita”. Për nënsektorin e ndërmjetësve të tjerë financiarë, instrumentet financiare më të rëndësishme, si në mjete dhe në detyrime, janë “huaja” dhe “kapitali dhe aksione në fonde investimi”.

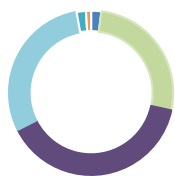
Grafik 22. Mjete financiare të korporatave financiare – instrumentet kryesore

Grafik 23. Detyrime të korporatave financiare – instrumentet kryesore

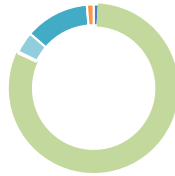

Grafik 24. Përbërja e mjeteve financiare të korporatave financiare, 2020

- Ari monetar dhe SDR 2%
- Monedha dhe depozitat 26%
- Letra me vlerë të borxhit 39%
- Huatë 30%
- Kapitali dhe aksionet në fondet e investimit 1,8%
- Llogari të tjera të arkëtueshme 1,0%

Grafik 25. Përbërja e detyrimeve të korporatave financiare, 2020

- Ari monetar dhe SDR 1%
- Monedha dhe depozitat 80%
- Letra me vlerë të borxhit 0%
- Huatë 4%
- Kapitali dhe aksionet/kuotat e fondit të investimit 12%
- Llogari të tjera të pagueshme 1%

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Tabelë 6. Stoku i mjeteve financiare dhe detyrimeve të korporatave financiare
Në miliardë lekë

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mjete financiare									
Ari monetar dhe SDR	17	19	31	27	26	20	24	41	54
Monedha dhe depozita	317	328	445	461	541	579	558	603	713
Letra me vlerë të borxhit	749	809	768	802	744	768	827	929	1,056
Hua	635	663	649	696	702	657	687	727	799
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	14	14	19	22	28	30	34	40	50
Sigurime dhe skemat e pensione	4	4	5	5	5	5	9	7	6
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të arkëtueshme	17	16	16	23	26	22	27	26	27
Totali	1,753	1,853	1,933	2,036	2,073	2,081	2,166	2,375	2,706
Detyrime									
Ari monetar dhe SDR	7	8	8	8	7	7	7	7	27
Monedha dhe depozita	1,363	1,430	1,508	1,580	1,629	1,669	1,721	1,905	2,165
Letra me vlerë të borxhit	0	0	6	6	7	7	8	7	8
Hua	76	81	58	77	86	81	97	88	110
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	226	258	283	293	295	278	292	311	332
Sigurime dhe skemat e pensione	10	12	16	18	19	20	26	26	28
Derivativë financiarë	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Llogari të tjera të pagueshme	23	18	21	18	16	20	22	27	35
Totali	1,706	1,807	1,901	2,000	2,060	2,081	2,173	2,371	2,705

1 Zero absolute, zero e rumbullakosur ose vlerë e papërfillshme

- Jo e aplikueshme

.. Mungon informacioni

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Tabelë 7. Mjete financiare dhe detyrimeve të nënsektorëve të korporatave financiare, 2021
Në miliardë lekë

	Banka Qendrore	Korporata të tjera depozituese	Fondet e investimit	Ndërmjetësit e tjerë financiarë	Kompanitë e Sigurimit dhe Fondet e Pensionit
Mjete financiare					
Ari monetar dhe SDR	54	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	274	398	7	20	14
Letra me vlerë të borxhit	333	646	67	0	9
Hua	44	711	1	42	0
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	0	25	3	18	4
Sigurime dhe skemat e pensione	6
Derivativë financiarë	0	0
Llogari të tjera të arkëtueshme	5	10	0	7	5
Totali	711	1,790	78	88	39
Detyrime					
Ari monetar dhe SDR	27	-	-	-	-
Monedha dhe depozita	674	1,491	-	0	-
Letra me vlerë të borxhit	-	8	-	0	-
Hua	0	72	0	37	0
Kapitali dhe aksione në fonde investimi	30	179	82	28	13
Sigurime dhe skemat e pensione	-	-	-	-	28
Derivativë financiarë	0	0
Llogari të tjera të pagueshme	1	23	0	8	3
Totali	732	1,773	82	74	44

1 Zero absolute, zero e rumbullakosur ose vlera e papërfillshme

- Jo e aplikueshme

.. Mungon informacioni

Burimi: Banka e Shqipërisë.

KORPORATA DEPOZITUESE PËRVEÇ BANKËS QENDRORE

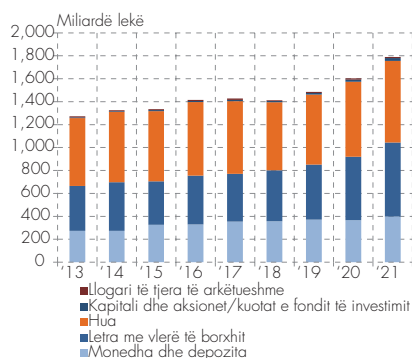
Mjetet financiare të korporatave depozituese përveç bankës qendrore (sektori bankar) u zgjeruan me 187 miliardë lekë dhe, në fund të vitit 2021, shënojnë 1,790 miliardë lekë.

Instrumenti financiar “hua” mban pjesën më të madhe të mjeteve financiare të këtij nënsektori, me përafërsisht 40% të totalit. Gjatë vitit 2021, këto zotërime u rritën me 57 miliardë lekë në nivelin 711 miliardë lekë. Ky zhvillim u ndikua kryesisht nga zgjerimi i huasë akorduar sektorit të korporatave jofinanciare me 32 miliardë lekë dhe sektorit të ekonomive familjare me rreth 25 miliardë lekë. Kredia akorduar sektorit jorezident shënoi rënie në terma nominalë me 1.7 miliardë lekë, në ndryshim nga një vit më parë ku shënoi rritje me 5.4 miliardë lekë. Në fund të 2021, kjo kredi përfaqëson rreth 6% të portofolit të kredisë bankare nga 7% që shënonte në fund të vitit 2020.

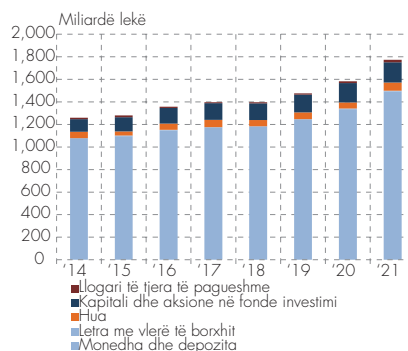
Portofoli në “letra me vlerë të borxhit”, i cili përfaqëson rreth 36% të mjeteve financiare të sektorit bankar, u zgjerua me 93.7 miliardë lekë ose 17% në terma vjetorë. Në fund të vitit 2021, teprica në “letra me vlerë të borxhit” shënon 646 miliardë lekë. Investimet në letra me vlerë afatgjata të jorezidentëve mbeten atraktive dhe gjatë vitit u rritën me rreth 26%, duke zgjeruar peshën e tyre në totalin e letrave me vlerë në nivelin 26%.

Në krahun e detyrimeve, “monedha dhe depozita” përbëjnë komponentin kryesor të emetimit të detyrimeve financiare të sektorit bankar, në masën 84% të totalit në fund të vitit 2021. Depozitat bankare, gjatë këtij viti, u zgjeruan me 156 miliardë lekë, në nivelin 1,491 miliardë lekë. Ky zhvillim është pasojë e zgjerimit të bazës së depozitave të sektorit të brendshëm të ekonomisë.

Grafik 26. Mjete financiare të korporatave depozituese përveç bankës qendrore – instrumentet kryesore

Grafik 27. Detyrime të korporatave depozituese përveç bankës qendrore – instrumentet kryesore

Burimi: Banka e Shqipërisë.

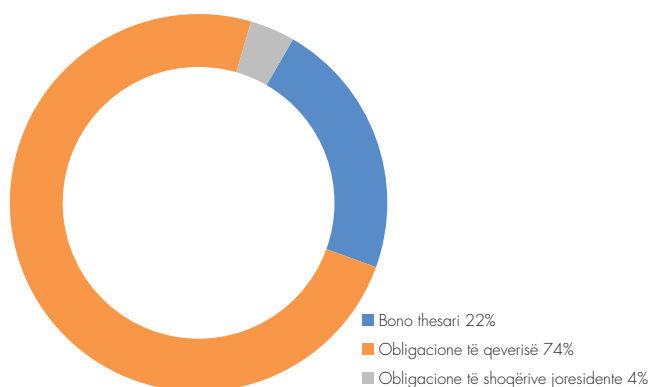
FONDET E INVESTIMEVE

Gjatë vitit 2021, në tregun e fondeve të investimit ushtruan aktivitetin e tyre 11 fonde investimi nga 7 të tillë që ushtronin aktivitetin në këtë treg gjatë viti 2020. Dy prej tyre janë të regjistruara si fonde investimesh alternative (SIK).

Në fund të vitit 2021, mjetet financiare të fondeve të investimeve u zgjeruan me +10 miliardë lekë krahasuar me vitin 2020, dhe shënojnë vlerën e 78 miliardë lekëve. Kjo rritje ka ardhur për shkak të zgjerimit të aktivitetit të fondeve ekzistuese, por edhe të fillimit, kryesisht, të aktivitetit të dy fondeve alternative të investimit.

Në aspektin e politikës së investimeve, ato dominohen kryesisht nga investime në letra me vlerë të borxhit të qeverisë shqiptare në masën 96%. Totali i investimeve në letra me vlerë gjatë vitit u zgjerua në terma vjetorë me rreth 13% dhe në fund të 2021 shënon vlerën 66.7 miliardë lekë. Letrat me vlerë të borxhit afatgjatë vlerësohen në nivelin 52 miliardë lekë.

Grafik 28. Përberja e investimeve në letra me vlerë të borxhit

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Nga ana e detyrimeve, në konsiderata të llojit të ndërmjetësimit financiar që kryhet nga fondet e investimeve, detyrimi kryesor financiar i këtij nënsektori është në kuota (njësi) të fondit të investimit, të cilat përbëjnë 99.7 % të detyrimeve financiare, në fund të vitit 2021. Në terma absolutë, stoku i këtij instrumenti ka shënuar një rritje prej 12 miliardë lekësh krahasuar me një vit më parë. Investitorë në fondet e investimeve janë kryesisht individët.

KOMPANITË E SIGURIMIT DHE FONDET E PENSIONIT

Tregu shqiptar i sigurimeve vijon me një ritëm relativisht të qëndrueshëm zgjerimi, dhe numri i shoqërive operuese në tregun e sigurimeve ka mbetur i njëjtë edhe gjatë këtij viti, në 12 kompani. Ndërkohë, në tregun e fondeve të pensioneve private ushtruan aktivitetin e tyre 4 fonde pensioni.

Për vitin 2021, mjetet financiare të kompanive të sigurimit dhe ato të fondeve të pensionit shënuan në total 38.7 miliardë lekë, duke shënuar një rritje vjetore me rreth 7%. Së bashku, këta nënsektorë përfaqësojnë vetëm 1.4% në totalin e mjeteve të korporatave financiare.

“Monedha dhe depozita”, si dhe “letra me vlerë të borxhit” janë dy instrumentet më të rëndësishme financiare të mbajtura nga këta nënsektorë. Në fund të 2021, teprica në “monedha dhe depozita” shënoi 13.5 miliardë lekë dhe vlerësohet në rritje prej 4%.

Në krahun e detyrimeve, rezervat teknike dhe skemat e sigurimit të jetës dhe pensionit vjetor janë detyrimet kryesore financiare të nënsektorit të kompanive të sigurimit dhe fondeve të pensionit. Në fund të vitit 2021, teprica e këtyre detyrimeve shënon 27.6 miliardë lekë dhe përbën 62% të totalit të detyrimeve financiare. Peshën kryesore të këtij detyrimi e përbëjnë rezervat e sigurimit të jojetës, me 75% të totalit.

Aksione ose njësi të fondeve të investimit ose llogaria e kapitaleve të veta, është një tjetër instrument i rëndësishëm financiar në totalin e detyrimeve financiare të këtij nënsektori (me rreth 30% të totalit).

